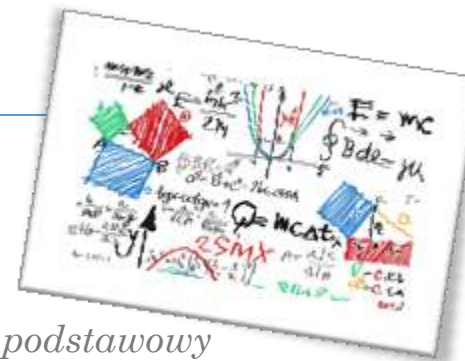

Matematyka

Zakres materiału i wymagania edukacyjne, KLASA TRZECIA poziom podstawowy

Temat lekcji	Zakres treści	Osiągnięcia ucznia
CIĄGI		
1. Pojęcie ciągu	<ul style="list-style-type: none"> – definicja ciągu – wykres ciągu – wyraz ciągu	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – wyznacza kolejne wyrazy ciągu, gdy danych jest kilka jego początkowych wyrazów – wyznacza wyrazy ciągu opisanego słownie – szkicuje wykres ciągu – podaje wyrazy ciągu spełniające dany warunek
2. Sposoby określania ciągu	<ul style="list-style-type: none"> – sposoby określania ciągu – wzór ogólny ciągu	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – wyznacza wzór ogólny ciągu, mając danych kilka jego początkowych wyrazów – wyznacza początkowe wyrazy ciągu określonego wzorem ogólnym – wyznacza, które wyrazy ciągu przyjmują daną wartość – wyznacza wzór ogólny ciągu spełniającego podane warunki

3. Ciagi monotoniczne	<ul style="list-style-type: none"> - definicja ciagu rosnącego, malejącego, stałego, niemalejącego i nierosnącego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady ciągów monotonicznych, których wyrazy spełniają dane warunki - uzasadnia, że ciąg nie jest monotoniczny, gdy dane są jego kolejne wyrazy - wyznacza wyraz a_{n+1} ciągu określonego wzorem ogólnym - bada monotoniczność ciągu, korzystając z definicji - wyznacza wartość parametru tak, aby ciąg był ciągiem monotonicznym
4. Ciąg arytmetyczny	<ul style="list-style-type: none"> - definicja ciągu arytmetycznego i jego różnicy - wzór ogólny ciągu arytmetycznego - monotoniczność ciągu arytmetycznego - pojęcie średniej arytmetycznej - własności ciągu arytmetycznego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady ciągów arytmetycznych - wyznacza wyrazy ciągu arytmetycznego, mając dany pierwszy wyraz i różnicę - określa monotoniczność ciągu arytmetycznego - wyznacza wzór ogólny ciągu arytmetycznego, mając dane dowolne dwa jego wyrazy - stosuje średnią arytmetyczną do wyznaczania wyrazów ciągu arytmetycznego - sprawdza, czy dany ciąg jest ciągiem arytmetycznym - wyznacza wartości zmiennych tak, aby wraz z podanymi wartościami tworzyły ciąg arytmetyczny - stosuje własności ciągu arytmetycznego do rozwiązywania zadań
5. Suma początkowych wyrazów ciągu arytmetycznego	<ul style="list-style-type: none"> - wzór na sumę n początkowych wyrazów ciągu arytmetycznego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oblicza sumę n początkowych wyrazów ciągu arytmetycznego - stosuje własności ciągu arytmetycznego do rozwiązywania zadań tekstowych - rozwiązuje równania z zastosowaniem wzoru na sumę wyrazów ciągu arytmetycznego

<p>5. Suma początkowych wyrazów ciągu arytmetycznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wzór na sumę n początkowych wyrazów ciągu arytmetycznego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oblicza sumę n początkowych wyrazów ciągu arytmetycznego - stosuje własności ciągu arytmetycznego do rozwiązywania zadań tekstowych - rozwiązuje równania z zastosowaniem wzoru na sumę wyrazów ciągu arytmetycznego
<p>6. Ciąg geometryczny</p>	<ul style="list-style-type: none"> - definicja ciągu geometrycznego i jego ilorazu - wzór ogólny ciągu geometrycznego - monotoniczność ciągu geometrycznego - pojęcie średniej geometrycznej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady ciągów geometrycznych - wyznacza wyrazy ciągu geometrycznego, mając dany pierwszy wyraz i iloraz - wyznacza wzór ogólny ciągu geometrycznego, mając dane dowolne dwa jego wyrazy - sprawdza, czy dany ciąg jest ciągiem geometrycznym - wyznacza wartości zmiennych tak, aby wraz z podanymi wartościami tworzyły ciąg geometryczny - określa monotoniczność ciągu geometrycznego - stosuje monotoniczności ciągu geometrycznego do rozwiązywania zadań - stosuje średnią geometryczną do rozwiązywania zadań
<p>7. Suma początkowych wyrazów ciągu geometrycznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wzór na sumę n początkowych wyrazów ciągu geometrycznego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oblicza sumę n początkowych wyrazów ciągu geometrycznego - stosuje wzór na sumę n początkowych wyrazów ciągu geometrycznego do rozwiązywania zadań

5. Suma początkowych wyrazów ciągu arytmetycznego	<ul style="list-style-type: none"> – wzór na sumę n początkowych wyrazów ciągu arytmetycznego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oblicza sumę n początkowych wyrazów ciągu arytmetycznego – stosuje własności ciągu arytmetycznego do rozwiązywania zadań tekstowych – rozwiązuje równania z zastosowaniem wzoru na sumę wyrazów ciągu arytmetycznego
8. Procent składany	<ul style="list-style-type: none"> – procent składany – kapitalizacja, okres kapitalizacji – stopa procentowa: nominalna i efektywna 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oblicza wysokość kapitału, przy różnym okresie kapitalizacji – oblicza oprocentowanie lokaty – określa okres oszczędzania – rozwiązuje zadania związane z kredytami

Temat lekcji	Zakres treści	Osiągnięcia ucznia
TRYGONOMETRIA		
1. Funkcje trygonometryczne kąta ostrego	<ul style="list-style-type: none"> – definicje funkcji trygonometrycznych kąta ostrego – wartości funkcji trygonometrycznych kątów 30°, 45°, 60° 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podaje definicje funkcji trygonometrycznych kąta ostrego w trójkącie prostokątnym – podaje wartości funkcji trygonometrycznych kątów 30°, 45°, 60° – oblicza wartości funkcji trygonometrycznych kątów ostrych danego trójkąta prostokątnego – wyznacza wartości funkcji trygonometrycznych kątów ostrych w bardziej złożonych sytuacjach
2. Trygonometria – zastosowania	<ul style="list-style-type: none"> – odczytywanie wartości funkcji trygonometrycznych kątów z tablic – zastosowanie funkcji trygonometrycznych do rozwiązywania zadań 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – odczytuje wartości funkcji trygonometrycznych danego kąta z tablic lub wartości kąta na podstawie wartości funkcji trygonometrycznych – stosuje funkcje trygonometryczne do rozwiązywania zadań praktycznych

Temat lekcji	Zakres treści	Osiągnięcia ucznia
3. Rozwiązywanie trójkątów prostokątnych	<ul style="list-style-type: none"> – rozwiązywanie trójkątów prostokątnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozwiązuje trójkąty prostokątne
4. Związki między funkcjami trygonometrycznymi	<ul style="list-style-type: none"> – podstawowe tożsamości trygonometryczne – wzory na $\sin(90^\circ - a)$, $\cos(90^\circ - a)$, $\operatorname{tg}(90^\circ - a)$ 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podaje związki między funkcjami trygonometrycznymi tego samego kąta – wyznacza wartości pozostałych funkcji trygonometrycznych, gdy dana jest jedna z nich – stosuje poznane związki do upraszczania wyrażeń zawierających funkcje trygonometryczne – uzasadnia związki między funkcjami trygonometrycznymi
5. Funkcje trygonometryczne dowolnego kąta	<ul style="list-style-type: none"> – kąt w układzie współrzędnych – funkcje trygonometryczne dowolnego kąta – znaki funkcji trygonometrycznych – wartości funkcji trygonometrycznych niektórych kątów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zaznacza kąt w układzie współrzędnych – wyznacza wartości funkcji trygonometrycznych kąta, gdy dane są współrzędne punktu leżącego na jego końcowym ramieniu – określa znaki funkcji trygonometrycznych danego kąta – oblicza wartości funkcji trygonometrycznych szczególnych kątów, np.: 90°, 120°, 135°, 150° – wykorzystuje funkcje trygonometryczne do rozwiązywania zadań
PLANIMETRIA		
1. Długość okręgu i pole koła	<ul style="list-style-type: none"> – wzory na długość okręgu i długość łuku okręgu – wzory na pole koła i pole wycinka koła 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podaje wzory na długość okręgu i długość łuku okręgu oraz wzory na pole koła i pole wycinka koła – stosuje poznane wzory do obliczania pól i obwodów figur
2. Wzajemne położenie dwóch okręgów	<ul style="list-style-type: none"> – okręgi styczne – okręgi przecinające się – okręgi rozłączne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – określa liczbę punktów wspólnych dwóch okręgów – określa wzajemne położenie okręgów, mając dane promienie tych okręgów oraz odległość ich środków – oblicza pole figury, stosując zależności między okręgami stycznymi
3. Wzajemne położenie okręgu i prostej	<ul style="list-style-type: none"> – wzajemne położenie okręgu i prostej – okrąg wpisany w wielokąt 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – określa liczbę punktów wspólnych prostej i okręgu przy danych warunkach – rozwiązuje zadania, korzystając z własności stycznej do okręgu

Temat lekcji	Zakres treści	Osiągnięcia ucznia
4. Kąty w okręgu	<ul style="list-style-type: none"> - pojęcie kąta środkowego - pojęcie kąta wpisanego - twierdzenie o kątach środkowym i wpisanym, opartych na tym samym łuku oraz wnioski z tego twierdzenia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje kąty wpisane i środkowe w okręgu oraz wskazuje łuki, na których są one oparte - stosuje twierdzenie o kątach środkowym i wpisanym, opartych na tym samym łuku oraz wnioski z tego twierdzenia - formułuje i dowodzi twierdzenia dotyczące kątów w okręgu
5. Pole trójkąta	<ul style="list-style-type: none"> - wzory na pole trójkąta ($P = \frac{1}{2}ah$, $P = \frac{1}{2}ab \sin \alpha$, wzór Herona) - wzór na pole trójkąta równobocznego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje różne wzory na pole trójkąta - oblicza pole trójkąta, dobierając odpowiedni wzór - wykorzystuje umiejętność wyznaczania pól trójkątów do obliczania pól innych wielokątów
6. Okrąg wpisany w trójkąt	<ul style="list-style-type: none"> - okrąg wpisany w trójkąt - wzór na pole trójkąta $P = \frac{a+b+c}{2} \cdot r$, gdzie a, b, c są długościami boków tego trójkąta, a r – długością promienia okręgu wpisanego w ten trójkąt 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwiązuje zadania dotyczące okręgu wpisanego w trójkąt równoboczny i prostokątny - rozwiązuje zadania związane z okręgiem wpisanym w trójkąt - przekształca wzory na pole trójkąta i udowadnia je
7. Okrąg opisany na trójkącie	<ul style="list-style-type: none"> - okrąg opisany na trójkącie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwiązuje zadania związane z okręgiem opisanym na trójkącie - stosuje własności środka okręgu opisanego na trójkącie w zadaniach z geometrii analitycznej
8. Pole czworokąta	<ul style="list-style-type: none"> - wzory na pole równoległoboku, rombu, trapezu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje wzory na pole równoległoboku, rombu, trapezu - wykorzystuje funkcje trygonometryczne do wyznaczania pól czworokątów
9. Odległość między punktami w układzie współrzędnych	<ul style="list-style-type: none"> - wzór wyrażający odległość między punktami w układzie współrzędnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oblicza odległość punktów w układzie współrzędnych - oblicza obwód wielokąta, mając dane współrzędne jego wierzchołków - stosuje wzór na odległość między punktami do rozwiązywania zadań

Temat lekcji	Zakres treści	Osiągnięcia ucznia
10. Środek odcinka	<ul style="list-style-type: none"> wzór na współrzędne środka odcinka 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyznacza współrzędne środka odcinka, mając dane współrzędne jego końców stosuje wzór na środek odcinka do rozwiązywania zadań związanych z figurami geometrycznymi w układzie współrzędnych
11. Symetria osiowa	<ul style="list-style-type: none"> definicja symetrii osiowej pojęcie figur symetrycznych pojęcie osi symetrii figury symetria osiowa względem osi układu współrzędnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rysuje figury symetryczne w danej symetrii osiowej określa liczbę osi symetrii figury oraz je wskazuje znajduje obrazy figur geometrycznych w symetrii osiowej względem osi układu stosuje własności symetrii osiowej do rozwiązywania zadań
12. Symetria środkowa	<ul style="list-style-type: none"> definicja symetrii środkowej pojęcie figur środkowosymetrycznych pojęcie środka symetrii figury symetria względem początku układu współrzędnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> konstruuje figury symetryczne w danej symetrii środkowej wyznacza środek symetrii figury znajduje obrazy figur geometrycznych w symetrii środkowej względem początku układu współrzędnych stosuje własności symetrii środkowej do rozwiązywania zadań
RACHUNEK PRAWDOPODOBIENSTWA		
1. Reguła mnożenia	<ul style="list-style-type: none"> reguła mnożenia ilustracja zbioru wyników doświadczenia za pomocą drzewa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wypisuje wyniki danego doświadczenia stosuje regułę mnożenia do wyznaczenia liczby wyników doświadczenia spełniających dany warunek przedstawia drzewo ilustrujące zbiór wyników danego doświadczenia
2. Permutacje	<ul style="list-style-type: none"> definicja permutacji definicja $n!$ liczba permutacji zbioru n-elementowego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wypisuje permutacje danego zbioru oblicza liczbę permutacji elementów danego zbioru przeprowadza obliczenia, stosując definicję silni wykorzystuje permutacje do rozwiązywania zadań
3. Wariacje bez powtórzeń	<ul style="list-style-type: none"> definicja wariacji bez powtórzeń liczba k-elementowych wariacji bez powtórzeń zbioru n-elementowego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> oblicza liczbę wariacji bez powtórzeń wykorzystuje wariacje bez powtórzeń do rozwiązywania zadań

Temat lekcji	Zakres treści	Osiągnięcia ucznia
4. Wariacje z powtórzeniami	<ul style="list-style-type: none"> – definicja wariacji z powtórzeniami – liczba k-elementowych wariacji z powtórzeniami zbioru n-elementowego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oblicza liczbę wariacji z powtórzeniami – wykorzystuje wariacje z powtórzeniami do rozwiązywania zadań
5. Reguła dodawania	<ul style="list-style-type: none"> – reguła dodawania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stosuje regułę dodawania do wyznaczenia liczby wyników doświadczenia spełniających dany warunek – wykorzystuje podstawowe pojęcia kombinatoryki do rozwiązywania zadań
6. Zdarzenia losowe	<ul style="list-style-type: none"> – pojęcie zdarzenia elementarnego – pojęcie przestrzeni zdarzeń elementarnych – pojęcie zdarzenia losowego – wyniki sprzyjające zdarzeniu losowemu – zdarzenie pewne, zdarzenie niemożliwe – suma, iloczyn i różnica zdarzeń losowych – zdarzenia wykluczające się – zdarzenie przeciwne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – określa przestrzeń zdarzeń elementarnych – podaje wyniki sprzyjające danemu zdarzeniu losowemu – określa zdarzenie niemożliwe i zdarzenie pewne – wyznacza sumę, iloczyn i różnicę zdarzeń losowych – wypisuje pary zdarzeń przeciwnych i pary zdarzeń wykluczających się
7. Prawdopodobieństwo klasyczne	<ul style="list-style-type: none"> – pojęcie prawdopodobieństwa – klasyczna definicja prawdopodobieństwa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oblicza prawdopodobieństwa zdarzeń losowych, stosując definicję klasyczną prawdopodobieństwa – stosuje regułę mnożenia, regułę dodawania, permutacje i wariacje do obliczania prawdopodobieństw zdarzeń
8. Rozkład prawdopodobieństwa	<ul style="list-style-type: none"> – rozkład prawdopodobieństwa – prawdopodobieństwo zdarzenia jako suma prawdopodobieństw zdarzeń elementarnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podaje rozkład prawdopodobieństwa dla rzutów kostką, monetą

Temat lekcji	Zakres treści	Osiągnięcia ucznia
9. Własności prawdopodobieństwa	<ul style="list-style-type: none"> - własności prawdopodobieństwa: <ol style="list-style-type: none"> 1. $P(A) \geq 0$ oraz $P(A) \leq 1$ 2. $P(\emptyset) = 0, P(\Omega) = 1$ 3. Jeżeli $A \subset B$, to $P(A) \leq P(B)$ 4. $P(A') = 1 - P(A)$ - własności prawdopodobieństwa cd.: <ol style="list-style-type: none"> 1. Jeżeli $A, B \subset \Omega$, to $P(A \cup B) = P(A) + P(B) - P(A \cap B).$ 2. $P(A \cup B) = P(A) + P(B)$ dla dowolnych zdarzeń wykluczających się. 3. Jeżeli $A, B \subset \Omega$, to $P(A) - P(A \cap B).$ 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> - oblicza prawdopodobieństwo zdarzenia przeciwnego - stosuje twierdzenie o prawdopodobieństwie sumy zdarzeń - sprawdza, czy zdarzenia się wykluczają - stosuje własności prawdopodobieństwa w dowodach twierdzeń
STATYSTYKA		
1. Średnia arytmetyczna	<ul style="list-style-type: none"> - pojęcie średniej arytmetycznej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> - oblicza średnią arytmetyczną zestawu danych - oblicza średnią arytmetyczną danych przedstawionych na diagramach lub pogrupowanych na inne sposoby - wykorzystuje średnią arytmetyczną do rozwiązywania zadań
2. Mediana i dominanta	<ul style="list-style-type: none"> - pojęcie mediany - pojęcie dominanty 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> - wyznacza medianę i dominantę zestawu danych - wyznacza medianę i dominantę danych przedstawionych na diagramach lub pogrupowanych na inne sposoby - wykorzystuje medianę i dominantę do rozwiązywania zadań

Temat lekcji	Zakres treści	Osiągnięcia ucznia
3. Odchylenie standardowe	<ul style="list-style-type: none"> – pojęcie wariancji – pojęcie odchylenia standardowego – pojęcie rozstępu – pojęcie odchylenia przeciętnego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oblicza wariancję i odchylenie standardowe zestawu danych – oblicza wariancję i odchylenie standardowe zestawu danych przedstawionych na różne sposoby – porównuje odchylenie przeciętne z odchyleniem standardowym
4. Średnia ważona	<ul style="list-style-type: none"> – pojęcie średniej ważonej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oblicza średnią ważoną zestawu liczb z podanymi wagami – stosuje średnią ważoną do rozwiązywania zadań
STEREOMETRIA		
1. Proste i płaszczyzny w przestrzeni	<ul style="list-style-type: none"> – wzajemne położenie dwóch płaszczyzn – wzajemne położenie dwóch prostych – prostopadłość prostych w przestrzeni – wzajemne położenie prostej i płaszczyzny – rzut prostokątny 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje w wielościanie proste prostopadłe, równoległe i skośne – wskazuje w wielościanie rzut prostokątny danego odcinka na daną płaszczyznę – przeprowadza wnioskowania dotyczące położenia prostych w przestrzeni
2. Graniastosłupy	<ul style="list-style-type: none"> – pojęcia graniastosłupa prostego i graniastosłupa pochylego – powierzchnia boczna, wysokość graniastosłupa – pojęcie prostopadłościanu – pojęcie graniastosłupa prawidłowego – pole powierzchni całkowitej graniastosłupa – siatki sześciianu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – określa liczby ścian, wierzchołków i krawędzi graniastosłupa – sprawdza, czy istnieje graniastosłup o danej liczbie ścian, krawędzi, wierzchołków – wskazuje elementy charakterystyczne graniastosłupa – oblicza pole powierzchni bocznej i całkowitej graniastosłupa prostego – rysuje siatkę graniastosłupa prostego, mając dany jej fragment
3. Odcinki w graniastosłupach	<ul style="list-style-type: none"> – pojęcie przekątnej graniastosłupa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oblicza długości przekątnych graniastosłupa prostego – stosuje funkcje trygonometryczne do obliczania pola powierzchni graniastosłupa – uzasadnia prawdziwość wzorów dotyczących przekątnych graniastosłupów

Temat lekcji	Zakres treści	Osiągnięcia ucznia
4. Objętość graniastosłupa	– wzór na objętość graniastosłupa	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – oblicza objętość graniastosłupa prostego – rozwiązuje zadania o podwyższonym stopniu trudności dotyczące graniastosłupów
5. Ostrosłupy	– pojęcie ostrosłupa prostego – pojęcie ostrosłupa prawidłowego – pojęcia wysokości ostrosłupa i kąta płaskiego przy wierzchołku – pojęcie czworoscianu foremego – pole powierzchni ostrosłupa – wzór Eulera	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – określa liczby ścian, wierzchołków i krawędzi ostrosłupa – wskazuje elementy charakterystyczne ostrosłupa – oblicza pole powierzchni ostrosłupa, mając daną jego siatkę – rysuje siatkę ostrosłupa prostego, mając dany jej fragment – oblicza pole powierzchni bocznej i całkowitej ostrosłupa – stosuje funkcje trygonometryczne do obliczania pola powierzchni ostrosłupa – sprawdza wzór Eulera dla wybranych graniastosłupów i ostrosłupów
6. Objętość ostrosłupa	– wzór na objętość ostrosłupa	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – oblicza objętość ostrosłupa prawidłowego – stosuje funkcje trygonometryczne do obliczania objętości ostrosłupa – rozwiązuje zadania o podwyższonym stopniu trudności dotyczące ostrosłupów
7. Kąt między prostą a płaszczyzną	– pojęcie kąta między prostą a płaszczyzną	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje i wyznacza kąty między odcinkami graniastosłupa a płaszczyzną jego podstawy lub ścianą boczną – wskazuje i wyznacza kąty między odcinkami ostrosłupa a płaszczyzną jego podstawy – rozwiązuje zadania dotyczące miary kąta między prostą a płaszczyzną
8. Kąt dwuścienny	– pojęcie kąta dwuściennego – miara kąta dwuściennego	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje kąt między sąsiednimi ścianami wielościanów – wyznacza kąt między sąsiednimi ścianami wielościanów – rozwiązuje zadania dotyczące miary kąta dwuściennego
9. Przekroje prostopadłościanów	– pojęcie przekroju prostopadłościanu	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przekroje prostopadłościanu – oblicza pole danego przekroju – rozwiązuje zadania dotyczące przekrojów prostopadłościanu

Temat lekcji	Zakres treści	Osiągnięcia ucznia
10. Walec	<ul style="list-style-type: none"> – pojęcie walca – pojęcia podstawy walca, wysokości oraz tworzącej – wzór na pole powierzchni całkowitej walca – pojęcie przekroju osiowego walca – wzór na objętość walca 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje elementy charakterystyczne walca – zaznacza przekrój osiowy walca – oblicza pole powierzchni całkowitej walca – oblicza objętość walca – stosuje funkcje trygonometryczne do obliczania pola powierzchni i objętości walca – rozwiązuje zadania o podwyższonym stopniu trudności dotyczące walca
11. Stożek	<ul style="list-style-type: none"> – pojęcie stożka – pojęcia podstawy stożka, wierzchołka, wysokości oraz tworzącej – wzór na pole powierzchni całkowitej stożka – pojęcia przekroju osiowego stożka oraz kąta rozwarcia – wzór na objętość stożka 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje elementy charakterystyczne stożka – zaznacza przekrój osiowy i kąt rozwarcia stożka – oblicza pole powierzchni całkowitej stożka – oblicza objętość stożka – rozwiązuje zadania dotyczące rozwinięcia powierzchni bocznej stożka – stosuje funkcje trygonometryczne do obliczania pola powierzchni i objętości stożka – rozwiązuje zadania o podwyższonym stopniu trudności dotyczące stożka
12. Kula	<ul style="list-style-type: none"> – pojęcia kuli i sfery – przekroje kuli, koło wielkie – pojęcie stycznej do kuli – wzór na pole powierzchni kuli – wzór na objętość kuli 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje elementy charakterystyczne kuli – oblicza pole powierzchni kuli i jej objętość – stosuje funkcje trygonometryczne do obliczania pola powierzchni i objętości – rozwiązuje zadania o podwyższonym stopniu trudności dotyczące kuli
13. Bryły podobne	<ul style="list-style-type: none"> – pojęcie brył podobnych – pojęcie skali podobieństwa brył podobnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyznacza skalę podobieństwa brył podobnych – wykorzystuje podobieństwo brył do rozwiązywania zadań
PRZYKŁADY DOWODÓW W MATEMATYCE		
1. Dowody w algebrze	<ul style="list-style-type: none"> – twierdzenia dotyczące własności liczb – twierdzenia dotyczące wyrażeń algebraicznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dowodzi własności liczb – dowodzi prawdziwości nierówności

Temat lekcji	Zakres treści	Osiągnięcia ucznia
2. Dowody w geometrii	<ul style="list-style-type: none"> – twierdzenia dotyczące własności figur płaskich – twierdzenie o dwusiecznej kąta w trójkącie 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – dowodzi własności figur płaskich – wykorzystuje własności figur płaskich do dowodzenia twierdzeń – przeprowadza dowody wymagające wiedzy opisanej na poziomie (W) w innych działach (np. twierdzenie Talesa)

Kryteria ocen.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, którego wiedza znacznie wykracza poza obowiązujący program nauczania, a ponadto spełniający co najmniej dwa z warunków:

- twórczo rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania,
- uczestniczy w zajęciach pozalekcyjnych,
- pomysłowo i oryginalnie rozwiązuje nietypowe zadania,
- osiąga wyniki prac pisemnych na poziomie powyżej 85% oraz rozwiązuje poprawnie zadania dodatkowe, oznaczone jako wykraczające poza obowiązujący program nauczania.
- bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach matematycznych.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który opanował pełen zakres wiadomości przewidziany programem nauczania oraz potrafi:

- sprawnie przeprowadzać rachunki,
- samodzielnie rozwiązywać zadania,
- wykazać się znajomością definicji i twierdzeń oraz umiejętnością ich zastosowania w zadaniach,
- posługiwać się poprawnie językiem matematycznym,
- samodzielnie zdobywać wiedzę,
- osiąga wyniki prac pisemnych na poziomie 85% i powyżej,
- przeprowadzać rozmaite rozumowania dedukcyjne.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową oraz wybrane elementy programu nauczania, a także potrafi:

- samodzielnie rozwiązać typowe zadania,
- wykazać się znajomością i rozumieniem poznanych pojęć i twierdzeń oraz algorytmów,
- posługiwać się językiem matematycznym, który może zawierać jedynie nieliczne błędy i potknięcia,
- sprawnie rachować,

- osiąga wyniki prac pisemnych na poziomie 70% i powyżej,
- przeprowadzić proste rozumowania dedukcyjne.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową, co pozwala mu na:

- wykazanie się znajomością i rozumieniem podstawowych pojęć i algorytmów,
- stosowanie poznanych wzorów i twierdzeń w rozwiązywaniu typowych ćwiczeń i zadań,
- osiąganie wyników prac pisemnych na poziomie 50% i powyżej,
- wykonywanie prostych obliczeń i przekształceń matematycznych.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową w takim zakresie, że potrafi:

- samodzielnie lub z niewielką pomocą nauczyciela wykonywać ćwiczenia i zadania o niewielkim stopniu trudności,
- wykazać się znajomością i rozumieniem najprostszych pojęć oraz algorytmów,
- operować najprostszymi obiektami abstrakcyjnymi (liczbami, zbiorami, zmiennymi i zbudowanymi z nich wyrażeniami),
- osiągnąć wynik prac pisemnych na poziomie 40% i powyżej
- wykazuje chęć współpracy w celu uzupełnienia braków

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie opanował podstawowych umiejętności i wiadomości przewidzianych podstawą programową, czyli

- nie zna podstawowych definicji, wzorów, twierdzeń i algorytmów,
- nie potrafi zastosować poznanych informacji do rozwiązania elementarnych zadań (w szczególności nie potrafi przeprowadzić odtwórczego rozumowania)
- nie posiada wystarczających umiejętności rachunkowych
- nie potrafi przełożyć prostego tekstu matematycznego na zapis matematyczny (np. x jest o 40% większe od y),
- wyniki jego prac pisemnych są na poziomie niższym niż 40%,
- nie podejmuje prób nadrobienia zaległości, nie korzysta z możliwości konsultacji

Formy kontroli osiągnięć uczniów.

Uczeń może uzyskać częściową z matematyki:

- ze sprawdzianów pisemnych (prace klasowe, testy, kartkówki) w następującej skali:
  - **niedostateczny** (0%, 40) ,
  - **dopuszczający** (40%, 50) ,
  - **dostateczny** (50, 70) ,
  - **dobry** (70%, 85)

- **bardzo dobry** (85%, 100),
  - **celujący ocena bardzo dobry + zadanie dodatkowe.**
- odpowiedzi ustne (odpowiedzi z kilku ostatnich zajęć, prezentacja rozwiązania zadania, dyskusja nad rozwiązaniem problemu itp.)
  - praca w grupach
  - zadanie domowe
  - aktywność na zajęciach

Poszczególnym formom oceniania nadaje się różną wagę.

Ocena semestralna i końcoworoczna wystawiana jest na podstawie ocen cząstkowych, uzyskanych przez ucznia odpowiednio:

- ocena semestralna - w trakcie pierwszego semestru,
- ocena końcowa – całego roku szkolnego.

Ocenę wyższą niż przewidywana uczeń może uzyskać poprawiając sprawdziany pisemne ocenione poniżej oceny, o którą się ubiega, na ocenę nie niższą od niej. Formę poprawy ustala nauczyciel (np. test, sprawdzian obejmujący całość poprawianego materiału, pojedyncze sprawdziany poprawkowe.) Poprawa odbywa się w czasie umożliwiającym terminowe wystawienie oceny końcowej.